

Yrittäjät - lomattomia arjen puurtajia

Suomen Yrittäjien 27.6.2022 julkaiseman Yrittäjägallupin (toukokuu 2022*) mukaan kolmasosa yrittäjistä oli pitänyt lomaa vuoden aikana enintään yhden viikon ajan. Kolmasosa yrittäjistä myös tekee keskimäärin yli 50 tunnin työviikkoja ja sama määrä yrittäjistä kokee, että he eivät nuku riittävästi. Positiivista kuitenkin on, että yli kolme neljäsosaa yrittäjistä kokee kuitenkin olevansa tyytyväisiä elämäänsä.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan Suomessa oli vuonna 2021 yrittäjiä 344 000 ja yrittäjäperheenjäseniä 17 000 eli yhteensä 361 000. Yrittäjistä 98 000 oli työntantajyrittäjiä ja loput yksinyrittäjiä. Kun yrittäjägallupin tuloksia vertaa työvoimatutkimuksen tuloksiin, voi todeta, että reilusti yli 100 000 suomalaista yrittäjää ei pidä juuri lainkaan lomaa, ei nuku riittävästi ja tekee yli 50 tunnin työviikkoja.

Kyseiset tutkimustulokset tulivat mieleeni, kun luin tässä lehdessä s. 6 - 9 olevaa toimituspäällikkö Elina Matikaisen kirjoittamaa yritysesittelyä Andreas Knips Hembagerista ja yrittäjäpariskunnasta Andreas ja Agneeta Knipistä. Artikkelissa muun muassa todetaan, että ”yrittäjäpariskunta ei kuitenkaan voi kesällä lomailla. Siihen ei kerta kaikkiaan ole mahdollisuutta, kun henkilökunnalla pyörivät lomat”. Andreas myös toteaa elokuussa Vaasassa järjestettävistä Leipuripäivistä (Leipuriliiton vuosikokous ja kesäpäivät 12.8-14.8.2022), että ”itselleni tuo viikonloppu on kesän ainoa loma”. Artikkelissa myös kerrotaan, että ”Andreaxen työpäiville kertyy helposti pituutta viisitoistatuntia päivässä ja ulkopuolista ihmetyttääkin hänen jaksamisensa. Itse hän on sitä mieltä, että unen puute on suurin ongelma, muutoin ei olisi mitään hätää”.

Artikkeli Andreas Knips Hembagerista on konkreettinen esimerkki siitä, mistä Suomen Yrittäjien Yrittäjägallupin tulokset kertovat. Edellä kerrottu kuulostaa varmasti normaalia toimistotyöaikaa tekevien korviin uskomattomalta ja vähän epätodelliselta. Epäilijöille voin kuitenkin todeta, että näyttää vahvasti siltä, että esimerkiksi Knipin yrittäjäpariskunta nauttii työstään ja he ovat tyytyväisiä valitsemaansa elämäntapaan. Ja mitä tulee toteamukseen siitä, että yrittäjäpariskunnan kesän ainoa vapaa viikonloppu osuu Leipuripäiviin**, niin olen kuullut tuon saman toteamuksen vuosien varrella monen muunkin leipomo- ja/konditoria-yrittäjän kertomana. Kesä on leipomo- ja konditoria-yrittäjille yleisesti ottaen kiireistä aikaa, kun kesälomastaan nauttivat työntekijät ja ulkomaiset turistit kiertävät pitkin Suomea.

Yrittäjägallupin tuloksia miettiessä tulee jälleen kerran mieleen, että miksi ihmeessä suomalainen kilpailu- ja työolainsäädäntö on pitänyt rakentaa sellaiseksi, että se suosii suuria yrityksiä***? Kuten edellisessä pääkirjoituksessa 4/2022 totesin, pienet ja keskiuuret yritykset joutuvat esimerkiksi hyväksymään sen,

että ay-liike ja suuryritysten hallinnoimat liitot tekevät (yleissitovia) työehtosopimuksia, joissa päätetään siitä, millaisilla työsuhteen ehtoilla pienet ja keskiuuret yritykset saavat kilpailla suuryritysten kanssa. Yleissitovien työehtosopimusten olemassaoloa perustellaan yhteiskunnassa sillä, että ne pitävät huolta siitä, että samoilla markkinoilla kilpailevat yritykset noudattaisivat samanlaisia työsuhteen vähimmäisehtoja. Samanaikaisesti on kuitenkin tiedossa, että esimerkiksi elintarvikealalla työntekijöitä edustava liitto (jäljempänä SEL) on tehnyt suurimpien leipomoiden kanssa ”yrittäjäkohtaisia sopimuksia”,

joiden turvin suuret leipomot ovat voineet toimia paremmilla työsuhteen ehtoilla kuin heidän kanssaan samoilla markkinoilla kilpailevat pienet ja keskiuuret yritykset. Erikoista tuossa on se, että samalla kun SEL on tehnyt tuollaisia sopimuksia, SEL on pitänyt vuosikausien ajan huolen siitä, että pienissä ja keskiuurissa leipomo- ja konditoria-alan yrityksissä ei ole juurikaan mahdollista tehdä paikallisia sopimuksia. Ei edes sellaisia paikallisia sopimuksia, joihin on mahdollisuus muissa elintarvikealan työehtosopimuksissa. Leipomoiden työntekijöitä koskeva työehtosopimus on tunnetusti Suomen jäykin työehtosopimus.

Suomalaisessa työmarkkinajärjestelmässä yritysten tasapuolinen kohtelu, erityisesti elintarvikealalla, näyttää toteutuvan samalla tavoin kuin tasapuolinen kohtelu toteutuu eläimillä George Orwellin kirjassa Eläinten vallankumous. Kaikki eläimet ovat ihan yhtä tasa-arvoisia, mutta toiset eläimet ovat kuitenkin tasa-arvoisempia kuin toiset.

Mika Väyrynen

*Ohessa linkki Yrittäjägallupin tuloksiin

<https://www.yrittajat.fi/wp-content/uploads/2022/06/Yrittajagallup-toukokuu-2022-lomat.pdf>

**Toivottavasti tänäkin vuonna mahdollisimman moni leipomo- ja konditoria-yrittäjä perheenjäsenineen saapuu viettämään viikonloppua ja tapaamaan kollegoitaan Leipuripäiville Vaasaan. Niille, jotka miettivät, että Vaasaan on pitkä matka, voin todeta, että esimerkiksi helsinkiläisillä on Vaasaan ihan yhtä pitkä matka, kuin vaasalaisilla on Helsinkiin.)

***Näin tuo on valitettavasti aina Suomessa ollut. Tämän lehden sivulla 32 ”Leipurissa kirjoitettua” (Leipuri-lehti 5/1982) kerrotaan siitä, että ”viisi leipomoa ovat saaneet mahdollisuuden kolmivuorotyöhön samaan aikaan, kun muut 700 leipomoa voivat aloittaa työt aikaisintaan kello 05.00”.